

اسهال چیست ؟

اگر مدفوع کودک گاه و بیگاه شل باشد نگرانی ندارد ولی اگر حرکات روده کودک ناگهان تغییر کند یعنی بیشتر از حد طبیعی دفع مدفوع داشته باشد و مدفوع شل تر و آبکی تر باشد او به اسهال مبتلا شده است. مدفوع طبیعی در نوزادی که با شیر مادر تغذیه می شود و هنوز مواد جامد استفاده نمی کند معمولاً زرد رنگ است و قوامی نرم یا آبکی دارد که در آن دلمه یا تکه هایی مثل شیر دیده می شود. کودکی که از شیر خشک تغذیه می کند معمولاً یک بار یا بیشتر در روز دفع دارد و مدفوع او به رنگ زرد یا تیره است و قوامی شبیه به کره بادام زمینی دارد، بوی آن ملایم است اما کمی تندتر از مدفوع نوزاد شیر مادر خوار است. وقتی شیرخوار مصرف جامدات را آغاز می کند مدفوع او سفت تر شده و قوام آن بیشتر به نوع تغذیه وی بستگی پیدا می کند.

علل اسهال چیست ؟

یکی از علت های اسهال در شیرخواران دوری از شیرمادر و استفاده از بطری برای تغذیه او می باشد.

ممکن است اسهال در اثر عوامل ویروسی یا باکتری ایجاد شده باشد. ممکن است اسهال به علت عامل انگلی، مصرف یک دوره آنتی بیوتیک یا آلرژی نسبت به شیر یا یک نوع ماده غذایی و در بچه های بزرگتر به علت نوشیدن بیش از حد آب میوه ایجاد شود. اگر کودک کوچکتر از سه ماهه به اسهال مبتلا شود باید به پزشک مراجعه شود و در کودکان بیش از سه ماهه در صورت پیدایش یکی از علائم زیر همراه با اسهال، حتماً به پزشک مراجعه کنید :

استفراغ ، علائم کاهش آب بدن نظیر خشکی دهان و عدم خیس کردن پوشک به مدت ۶ تا ۸ ساعت یا بیشتر، وجود خون در مدفوع یا مدفوع سیاه ، تب شدید (بیش از ۳۸/۳ درجه سانتی گراد برای کودکان بین ۳ تا ۶ ماهه و ۳۹/۴ درجه سانتی گراد برای کودکان بزرگتر از ۶ ماه)

استفراغ

استفراغ در کودکان علل مختلفی دارد و شما براحتی می توانید استفراغ را از بیرون دادن غذا افتراق دهید زیرا میزان دفع مایع در استفراغ خیلی بیشتر است.

علل استفراغ

اشکال در نحوه تغذیه نظیر غذا دادن بیش از حد، سوءهاضمه و یا آلرژی نسبت به پروتئین موجود در شیر مادر یا شیر خشک، بازگشت غذا از معده یا ریفلاکس و سایر علل شامل :

۱. عفونت معده

۲. سرماخوردگی یا سایر عفونت های تنفسی
۳. گریه بیش از حد
۴. الودگی با مواد سمی
۵. عفونت یا بیماریهای خطرناک

در صورتی که کودک علاوه بر استفراغ دارای یکی از علائم زیر است بلافاصله به پزشک مراجعه کنید :

شکم متورم و حساس ، تشنج ، استفراغ شدید و تکرار شونده که هنوز پس از ۲۴ ساعت متوقف نشده، وجود خون یا صفرا در استفراغ

کاهش آب بدن چیست ؟

اگر آب بدن کودک شما کاهش یافته به این معناست که مایعات بدن او کمتر از مقداری است که باید باشد و کودک به آب نیاز دارد. نوزادان و کودکان بیش از بالغین در معرض کم آبی هستند و هرگاه دریافت مایع کمتر از میزان دفع آن باشد، که از راه هایی مثل اسهال، استفراغ، تب یا تعریق از دست می رود، رخ خواهد داد که می تواند خفیف، متوسط یا شدید باشد.

علائم کاهش آب بدن در حالت خفیف یا متوسط :

۱. کودک بیش از ۶ ساعت است که پوشک را خیس نکرده وادرار به رنگ تیره در آمده و دارای بوی تند است.

اسهال و استفراغ (گاسترو آنتریت) در نوزادان و شیرخواران

بیمارستان گلدیس شاهین شهر
تهیه کننده : صدیقه کمانی : سوپروایزر آموزش سلامت
مشاور علمی : خانم دکتر داریس
پاییز ۱۴۰۴ - کد پمفلت NW1-04

نکات مهم جهت بهبودی سریعتر

۱. رعایت بهداشت
۲. اگر استفراغ مانع تغذیه می شود باید مایعات را با حجم کم و دفعات زیاد به کودک داد که مانع از استفراغ شود. از مصرف مایعات شیرین مانند آب قند و آب میوه رقیق نشده پرهیزید.
۳. خوراندن ORS که در منزل نیز قابل تهیه کردن است. این پودر ترکیبی از شکر و نمک است که یک قاشق از آنرا در ۴ لیوان آب جوشیده سرد شده مخلوط کرده و در یخچال نگهداری کنید. توجه داشته باشید که به این محلول چیزی اضافه نکنید، این محلول را بعد از هر بار مدفوع آبکی طبق دستور پزشک به کودک بدهید.

منابع تهیه پمفلت : کتاب تخصصی نوزادان
سایت بیمارستان : www.Goldis.mui.ac.ir

۲. خواب آلودگی بیش از حد یا بی موقع
 ۳. خشکی و سرخی دهان و لبها
 ۴. گریه بدون اشک
- کم آبی در حالت شدید :
- ۱- گودی چشم
 - ۲- سردی دست و پا همراه با لکه های پوستی روی آنها
 - ۳- گیجی و هذیان
 - ۴- خواب آلودگی زیاد یا بی قراری
 - ۵- اگر کودک ادرار نداشته باشد و یا حجم ادرار شدیداً کم شده باشد نشان دهنده کمبود شدید مایعات است.

اگر کودک شما دچار علائم کاهش آب بدن است فوراً او را نزد پزشک ببرید.

درمان اسهال و استفراغ

هیچگونه داروی ضد اسهال یا استفراغ به کودک خود ندهید مگر با تجویز پزشک. بهترین راه درمان این است که تغذیه با شیر خشک یا شیر مادر را ادامه دهید. ممکن است لازم باشد که فوراً از طریق وریدی به او مایع تزریق شود.